

19

Srečno in veselo NOVO LETO

29

kajl vsem svojim odjemalcem

Josip Sulič, čevljarški mojster, trgovina z lastnimi izdelki Maribor Aleksandrova cesta 30.	Ernst Gert, steklo in porcelan Maribor Gosposka 13.	Alojz Rečnik, kone, elektr. podjetje Maribor Pobreška cesta 6.
M. Renčelj, trgovina z mešanim blagom Maribor—Pobrežje.	Srečko Pihlar, manufakturna trgovina Maribor Gosposka ul. 15.	Franjo Starčič, manufakturna trgovina Maribor Vetrinjska ul. 15.
Franjo Lah, manufakturna trgovina Maribor, Vetrinjska 13.	Anton Paš, modna trgovina Maribor Slovenska ul. 4.	L. mariborska mlekarna Adolf Bernhard Maribor Aleksandrova c. 51, Koroška c. 10.
Medič-Zankl, družba z. o. z. tovarna olja, lakov in barv podružnica Maribor Glavni trg 20.	Feliks Skrabl, manufakturna trgovina Maribor Gosposka ul. 11.	Ivan Bezjak, sedlar Maribor Cvetlična ul. 33.
Marko Rosner, manufakturna trgovina na debelo Maribor tel. 232 Slovenska 13.	Josip Čebokli, parna pekarna Maribor Glavni trg 9.	<p style="text-align: center;"><b>Nabirajte naročnikov za naš mladinski list „Naš dom“!</b></p>

Dr. O. I.:

33

## Črni križ pri Hrastovcu.

Zgodovinska povest.

Herbersteina je skrbela usoda njegove Agate, a ni bilo nobene možnosti, da bi mogel poslati kako poročilo.

V trdnjavi je bilo dosti živih in tako bi se mogli oblegani še dolgo zoperstavljati sovražniku. Toda vojaki so se že naveličali tega življenja, hoteli so se udati pod ugodnimi pogoji. Zastonj se je trudil poveljnik Jurij Paradeiser izbiti vojakom te misli iz glave, del Ogrov je prebel k sovražniku in mu izdal, kje je trdnjava najmanj zastražena. Tisti Ogrji, ki so ostali v trdnjavi, so znali pregovoriti nemške čete, da so se začele tudi te puntati.

Jurij Paradeiser je bil v veliki stiski. Turki so, izrabljajoč izdajstvo, vedno hujše napadali trdnjavo. Ivan Herberstein je ostal s svojim krdelom zvest svojemu poveljniku. Hrabro se je bojeval zoper sovražnika, a ves boj je bil zastonj. Po štiriindvajsetdnevni trudapolni obrambi se je moral poveljnik udati proti izročitvi vseh topov prostem odhodu s vsem svojim premoženjem.

Tako je postal Herberstein zopet prost. A še ni bilo konca vsega trpljenja. Ko so došli na Dunaj, bila so dolgotrajna zasliševanja pred vojnim sodiščem.

Z veliko vnemo se je zavzemal Herberstein za nekrivdo svojega poveljnika, a vojno sodišče je obsodilo Jurija Paradeiserja, če tudi je vse kazalo, da ni kriv; dne 19. oktobra 1601 je bil skupno s stotnikom Jurijem Kugler obglavljen.

Potr na telesu, a še bolj na duši je hitel grof Herberstein iz Dunaja v domovino. In vendar, kako je hrepenel videti zopet svoj dom, objeti svojo ljubljeno Agato ter biti z njo srečen, saj zdaj ga ne bo oviralo ničesar, da jo vzame k sebi v grad in če se tudi mati še tako protivi.

Bilo je začetkom meseca novembra leta 1601. Jesensko solnce je stalo še precej visoko na jasnem nebu. Od juga sem je pihljah rahel jug ter razširjal vonj po suhi travi. Zeleni vinogradi in listnata drevesa so odložila svojo zeleno obleko in se odeli s svetlo rumenim, v rdeče prehajajočim plaščem, da so stopile temne smreke in borovci s svojim zelenjem v ozadje. Tu in tam se je še oglasil kak črviček, ogrevaajoč se ob gorkih žarkih zlatega solca ter prepeval svoj čiri-čiri, kakor bi bil pozabil, da je trgategv že minula.

**„Smeh in jok - naših otrok“**

Berite knjigo „Iz otroških ust“ L. del Din 8-50, II. del Din 16.— Kupite jo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru

## Moderno opremljena veletrgovina z manufakturo

Valentin Hladin, Celje  
Prešernova ulica 14 poleg meniške cerkve



Ogromna izbira raznega svežega, iz svetovnih tovarn izhajajočega manufakturnega blaga. — Veilka zaloga raznih pletenin, ženske in moške kratke robe, svilenih rut, nogavic ter raznih potrebščin za krojače in šivilje. — V razvedrilo strank igra dnevno radio-koncert. — Oglejte si pred vsakim nakupom mojih 18 izložb! 2



### Veliki ilustrovani CENIK

dobite zastonj! Zahtevajte ga od Skladišča  
**Meine in Herald**  
Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik  
R. LORGER Maribor št. 106  
Violine od Din 95.-. Ročne harmonike od  
Din 85.-. Tamburice od Din 98.-. Gramo-  
foni od 345.- dalje. 1286



Oglasujte v „Slovenskem Gospodarju“!

Učenec, priden in pošten se sprejme v trgovino z mešanim blagom; prednost imajo tisti, ki so se že učili. Ponudbe poslati na naslov Jakob Tajnšek, trgovec, Novacerkev, pošta Vojnik. 1526

Vinčarja, poštenega, s 3 ali več delavskimi močmi, se takoj sprejme. Njiv dovolj, živina v oskrbo, če ni lastne. Veleposvestvo Šegula, Hlaponci, p. Juršinci. 17

Hlapca h konjem, ki zna orati in je vajen konjev, se takoj sprejme, 250 do 300 Din mesečno. — Veleposvestvo Šegula, Hlaponci, p. Juršinci. 18

Iščem majerja, 3 do 4 delovne moči, mora imeti živež do nove žetve, pod »Tako« na pravo listo. 1545

Proda se posestvo blizu glavne ceste. J. Slugič, posestnik v Rošpohu 20, p. Pesnica. 24  
Posestvo v vinarskem kraju išče resen kupec. Ponudbe nasloviti na Iv. Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 23

Ofer, najmanj 2 delavski moči, se sprejme, Slovenska ulica 8, Maribor. 7

Sprejme se poštena deklica, ki bi opravljala vsako delo pri mali obitelji (2 osebi) in bi se poleg tega lahko privadila v trgovini. Ponudbe na Ivanuš, Maribor, Vrbanova 12, L. nadstropje. 6

Prodajam novo stiskalnico (prežo), ki je izdelana po najnovšem sistemu, obenem tudi močno kolje za vinograde. Zamenjam za vino ali sadjevec. Oglasijo se naj samo resni kupci. Ivan Zdolšek, pos. in gostilničar, Poniška. 11



## KMETJE,

najboljše zamenjate in prešate olje v tovarni bučnega olja J. Hochmüller, Pod mostom št. 7, Maribor, Magdalenska stran. 1379

## Vsakdo najde nekaj!



Koliko bi muke, časa in jeze prihranili, kadar bi znali, kako malo denarja je potrebno, da si nabavite dosti tega, kar vam vsaki dan očistokrat donosa koristi in veselje. Vsaki dan nastanejo

### Novi čudežni izumi

vsakovrstnih predmetov za dnevno uporabo. Treba, da samo enkrat prelistate veliki ilustrovani sijajni cenik svetovne otpremne tvrdke

H. Suttner, Ljubljana

št. 992

Čudili se bode, koliko je stvari, katere potrebujete tudi vi, pa jih še ne poznate. Povrh tega vam nudi ta cenik velikanako izbiro oblačilnih, hišnih ter oaletnih predmetov, kakor tudi potrebščin za vsako priliko.

### Cenik dobite brezplačno

ako še danes pošljete Vaš točni naslov na tvrdko H. Suttner.

Po cesti od Sv. Marjete so jezдили trije jezdeci. Sprednji je bil v plemiški opravi, zadnja dva sta bila v navadni.

Ponosno je sedel na vranecu plemeniti jezdec, konj pa je tudi čutil, koga nosi, veselo je hrskal in tekkel po poti. — Bil je to Ivan Friderik Herberstein, ki se je vračal s svojima hlapcema domu.

Bilo mu je videti, da je dosti trpel, kajti bil je bled in iz obraza brala se mu je tajna otožnost.

Ze je dospel na vrh, odkoder se odpre pogled na Hrastovec. Nehote je obstal pri križu, pozidanem v spomin nesrečne deklice. Oči so se mu upirale na sivotemni grad, obdani od visokih smrek ter mecesnov. Nehote je razpel svoje roke ter vzkliknil: Zopet te gledam, domači kraj — a kaj mi pove?

Ze je hotel pognati vranca v dir, ko prijezdil naproti Simon Mandech iz Zamarkove, ki je bil namenjen v vinograd v Gruševo.

»Pozdravljeni, gospod graščak Friderik,« vzklikne plemič, skoči s konja, pristopi k Herbersteinu ter mu krepko stisne roko.

Prijazen pozdrav je razveselil Herbersteina, svetlo so se mu zaiskrile oči. Urno zapusti konja, ga izroči hlapcu, da se more nemoteno nekoliko pogovoriti s starim plemičem, ki ga je imel po-

sebno rad že zaradi tega, ker je bil iskren prijatelj Agatinega očeta.

»V veliko veselje mi je, da ste se zopet vrnili,« nadaljuje Mandech, »že smo vsi mislili, da vas krije zemlja, kajti nobenega glasu nismo dobili od vas.«

»Dosti smo trpeli, a minulo je vse, žal, da ni bilo uspeha.«

Herberstein si potegne roko čez čelo, kakor bi hotel pregnati neprijetne misli na pretekle čase.

»Pa sedaj mi rajši povejte, gospod plemič, kako je v Hrastovcu, kaj je z Agato, ali je zdrava, koliko hrepenim po njej, saj vam sedaj lahko povem, da je moja žena.«

Herberstein vpre svoje lepe oči v plemiča, a ta je prebledel, ustnice so se mu tresle, s trepetajočo roko je prijel Herbersteinovo desnico in rekel s težkim srcem:

»Gospod graščak, kakor sem se razveselil, da vas vidim, tako sem se ustrašil, ko pride trenutek, da slišim vprašanje, kakor ste ga ravnokar stavili.«

Herberstein prebledi, hlastno prime plemiča za rame ter vpraša s tresočim glasom:

»Vi govorite tako zagonetno, vaš pogled mi

## Socijalno vprašanje

spoznaval in pomagaj rešiti! Zato si kupi dr. Jerajev knjižo: »Socijalno vprašanje« za Din 28.- v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru



## FRAN STRUPI, Celje

Vam priporočam svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. — Prvzema vsakršna steklarska dela. — Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Na drobno in na debelo.

2

Na drobno in na debelo.

### Ženine in neveste!

Ceneje in boljše kot povsod kupite blago za poročne obleke pri tvrdki Franc Kolerič, Apače. 1555

Učilišče praktičnega šivanja, urezovanja in umetnega strojnega vezanja priredi tečaj. Pisane prijave se sprejemajo v učilišču Justa Gabrenja, Maribor, Kralja Petra trg 1. 20

Najboljše in najvarnejše naložite svoj denar pri

## Posojilnici v Gornji Radgoni.

Obresina mera za navadne vloge 6%, za vezane po dogovoru. Nalagajte svoj odvišen denar pri domačem zavodu

### Pohištvo — Preproge

posteljina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohištvna tkanina l. t. d., najboljše in najceneje pri **KARLU PREIS, MARIBOR, Gosposka ul. 20**  
Brezplačni ceniki. 1410 Brezplačni ceniki.



### Motri orig. „Slavia“

stoječe konstrukcije.

Idealen in ceni pogon za vsako delo. Stabilni, pokretni, agregati za razsvetljavo in sesalke, ter motopile.

Proizvod it.

**Braća Pařík**

Napajedla, C.S.R.

Generalno zastopstvo za kraljevino SHS: 1473

## Slaviamotor

Zagreb, Sajmište br. 2



ALFA- ročni separatorji  
ALFA- separatorji na strojni pogon  
ALFA- naprave za mlekarstvo  
ALFA- parilniki za krmo  
ALFA- transportni vrči za mleko  
ALFA- molzni stroji  
ALFA- pločevinasta posoda

kakor tudi rezervni deli teh predmetov dobe se vedno pri

**ALFA d. d.** 15

separatorji in stroji za mlekarstvo

ZAGREB, Boškovičeva ulica 46

ali njenih zastupnikov

Telefon broj 67—43.

Brzjavni: Alfalaval, Zagreb.

## Javna zahvala,

katero izrekava tem potom Jugoslovanski zavarovalni banki »Slaviji« v Ljubljani za nadvse človekoljubno postopanje, ko nama je zgorelo gospodarsko poslopje.

Izplačala nama je hitro in nadvse kulantno izvanredno odškodnino kljub temu, da nisva bila povsem upravičena do te odškodnine.

Zategadelj jo priporočava vsakomur kot domačo in solidno zavarovalnico.

V Moravcih pri Ljutomeru, dne 12. dec. 1928.

Jožef in Ivana Žnidarič.

ne pove nič dobrega, moj Bog, kaj se je zgodilo, povejte vendar!»

»Rad bi molčal, a vi zahtevate, da govorim, tedaj moram, če tudi mi je težko, a zvedeti morate vse, boljše prej kakor slej.«

»O slutim nekaj strašnega, odkrijte mi vse!« Plemič Mandech je povedal v presledkih vse, kot bi hotel čakati, da se Herberstein ne zgrudi pod težo vsega tega, kar je moral slišati.

Herberstein je stal kakor okamenel, ni mogel spregovoriti besede. Nemo je stisnil plemiču Mandechu roko, segel po konju, ga urno zasedel, ter zdirjal po poti proti Hrastovcu, da sta ga hlapca komaj dohajala.

Mandech je gledal za graščakom, si potegnil roko čez sive lase ter vzdihnil:

»Ubogi Herberstein, kako si se veselil, a kako žalostno je vse, kar sem ti povedal.«

Stari vratar Pankracij je zatrobil v rog, kajti gradu so se bližali tirje jezdec. Čakal je, da povejo, kaj želijo, ker drugače jih ne sme pustiti v notranje prostore. A ni bilo treba.

»Naš graščak Ivan Friderik je tukaj«, vzklikne ves vzradoščen ter odpre takoj široka vrata, da morejo jezdec v grad.

Prebivalci grada so postali vsled trobenti-

nega glasu pozorni, hitro so prišli vsi skupaj na dvorišče.

»O naš gospod so prišli,« vzklikne eden za drugim ter se bližajo zaprašnemu jezdecu in mu poljubljajo roko.

A Friderik Herberstein se bridko nasmehne, pogleda z otožnim pogledom po podložnikih, nato pa urno skoči s konja, katerega hitro prime najbližje stoječi hlapec.

Friderik se obrne proti uslužbencem, zamahne z roko kakor bi se hotel zahvaliti za prijazen sprejem, a se hitro obrne ter stopa po stopnicah, takoj za njim vratar Pankracij, da odpre sobe, v katerih je stanoval navadno mladi graščak.

»Pa kako žalostni so naš gospod,« pravi prva dekla Klara proti velikemu hlapcu Blažu, »drugače so se vedno nasmejali, a danes so silno resni.«

»Si pač že pozabila, kaj je bilo pred poldrugim letom, ali ne veš, da so jim usmrtili Agato iz Štraleka, ki je bila njih žena.«

»Pa kdo bi jim to povedal, saj z nobenim niso govorili?«

»Pojdi no, misliš, da vemo to tukaj samo mi,

**NA POLJANI** — najboljša Meškova povest je zopet na razpolago. Vsakdo naj jo še lo zimo prebere! Slane Din 25, vezana Din 38. Naroča se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

# Svetovnoznano fosfornokislo klajno apno



katero se je uporabljalo l. 1901 do 1914 v naših krajih zelo pohvalno v vsakem gospodarstvu, priporočamo danes ta neprecenljiv preparat ponovno v nakup in uporabo, katerega bi se naj opetovano z uspehom posluževali vsi naši ekonomski in kmetovalci.

Fosfornokislo klajno apno ima tri dobre lastnosti:

1. V prvi vrsti služi posebno pri svinjah proti rdečici.
2. Je prvovredno krmilno sredstvo, ki vpliva na rast pri rejli konj, goved, telčkov, svinj in drobnice, posebno pri prašičkih.
3. Pridobljen gnoj je znatno boljši, ker pridobi 100% na fosfornem zadržanju in se je izkazal že nekaj kot zelo uporaben.



Pri vprežni živini, katera je po zimi izpostavljena mrazu in mokroti, je klajno apno posebno pri konjih zelo dobro sredstvo proti prehlajenju in proti drugim boleznim.

Pri prvem obroku se da na dan in glavo polno jedilno žilico fosfornokislega klajnega apna, na naravno namočenih krmih. Pozneje preko dneva navadno hrano.

Dobi se v zalogi moke **L. MESTNEGA MLINA V CELJU** z najboljšimi in najbolj poznanimi mlinskimi izdelki.  
**Maks Gmeinski, Celje, Slomškov trg 1 (pri farni cerkvi)**



Tudi Vi morate Vaše potrebščine v oblikah, perilu, platnu pri menih kriti

Tudi Vi bodete kakor vse moje stranke zadovoljni in stranka ostali

Tudi Vi dobite pri meni najboljše blago po najnižji ceni in si s tem prihranite denar

Tudi Vi si lahko pri veliki izbiri izvolite po svojem okusu

Tudi Vi ste zavarovani pred izkoriščevanjem, ker so pri meni stali cene

**Franc Kolerič**  
trgovina Apače

**Posredovalnica K. Troha**

za nakup in prodajo posestev, hiš, vil itd. v Mariboru,  
Slovenska ulica 2, se je

**preselila**

na Aleksandrovo cesto 18, II. nadstropje.

Sedaj ugodno na prodaj enonadstropna hiša z vrtom za 150.000 Din, dalje dvonadstropna stanovanjska hiša za 400.000 Din.

**Izredni občni zbor**

Gospodarske zadruge v Ormožu

se bo vršil

dne 10. januarja 1929 ob 9. uri v Kletarski gostilni s sledečim dnevnim redom:

Volitev načelnika in slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

**ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA d.d.**

**Podružnica Maribor**

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo. — Izvršuje vse bančne posle najkulantnoje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk drž. razredne loterije

Bog ve, kako daleč se je zvedelo, kakšna krivica se je zgodila nedolžni Agati.

»Pač res, ubogi gospod, kako se mi smilijo, Agato sem tako rada imela, ko sem služila v Štraleku, boljše osebe ni bilo, kakor je bila ona.«

Graščak Herberstein je zdrsnil v naslonjač, podprl glavo z desno roko ter gledal skozi okno v smeri proti Štraleku.

Stopili so mu pred oči vsi dogodki preteklih časov, zdelo se mu je, kakor bi bilo to pred nekaj dnevi — on srečen z Agato, ki mu je bila udana v ljubezni, sanjal je o veselju, ki ga je čakalo ob strani tako blagega bitja, a potem ločitev, boji s sovražnikom, a vendar upanje, da vse mine in se vrne k njej, kjer najde tolažbo za vse, kar je prestal. A kaj je moral slišati! Mrtva je Agata — obsojena je bila kot čarovnica, detomorilka, kaj je vse trpela, prej da jo je rešila bleđa smrt. In vse to zaradi ljubezni do njega, in kdo je kriv — kdo?

Njegova lastna mati s svojimi trdimi nazori in pomočnik ji je bil Trenak — grozno!

Zakril si je obraz z rokama, burno so se mu dvigale prsi, se naslonil na mizo in bridko zahtel.

Graščakinja Herberstein je takoj zvedela, da

se je vrnil njen sin. Spoznala ga je skozi okno, ko je prijel na dvorišče. Kakor bi jo sunil nekdo z nožem v srce, tako jo je pretresei pogled na sina. Sedaj se je vrnil, po trpljenju je upal najti srečo v svojem domu in vendar to, kar je on tako strastno ljubil, mu je sedaj uničeno, zavrgla je svojega sina, svojega edinega ljubljence, ali je ravnala prav, ali ni bila zaslepljena, kaj reče sinu, če stopi pred njo?

In tega trenutka se je najbolj bala.

In bil je že tukaj.

Po hodniku so se slišali težki koraki, nekdo potrka, odpre duri, v dvorani graščakinje Herberstein je stal njen sin Ivan Friderik Herberstein.

Graščakinja prebledi, se dvigne iz naslonjača, razprostire roke ter vzklikne: »Moj sin!«

Ze napravi korak naprej, da objame svojega sina, a mladi graščak se zravna, stopi nazaj, dvigne roke kakor bi se branil objema, gleda srepo svojo mater ter reče z zamolklim glasom:

»Graščakinja Margareta Herberstein nima sina Friderika.«

»O ne govori tako,« vzklikne graščakinja, — »žalila sem te, ko si odšel, a —«

**Hmeljarstvo nese,** a samo onemu, ki zna kmetariti in hmelj prodati. Kupite zato knjigo **HMELJARSTVO!** Stane Din 50, vezana Din 60. Dobi se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.